

แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนใน
โครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
ADMINISTRATION GUIDELINES FOR SCHOOL SAFETY IN THE
SCHOOL PROJECT QUALITY UNDER UDON THANI
SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

¹ปรีชา ศรีหาบุตร และ ²พิมพ์พร จารุจิตร
¹Preecha Srihabut and ²Pimporn Charuchit

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ประเทศไทย
Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

¹Preecha_tor3@hotmail.com

Received: May 29, 2024; Revised: June 28, 2024; Accepted: July 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี 3) เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.200 – 0.457 2) แนวทางการบริหารงานด้าน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุดรธานี ได้แก่ ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข
อุบัติเหตุ ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านปัญหาทางสังคม ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
ความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน ด้านการจัดบริการ
ความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านสวัสดิศึกษา 3) การประเมินแนวทาง ในด้านความเหมาะสม ด้าน
ความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ : ความปลอดภัย, โรงเรียนคุณภาพ, สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, ความต้องการ
จำเป็น, แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัย, การประเมินแนวทาง

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current situation, desirable condition and the necessary needs of school safety management in the quality school project under the Office of Udon Thani Secondary Education Service Area, 2) to find guidelines for school safety management in the quality school project, and 3) to assess the school safety management approach in the school project quality. The results showed that: 1) the overall current condition was at the high level and the overall desirable condition was at the highest level. The overall needs were between 0.200 – 0.457. 2) Guidelines for school safety management in the quality school project under the Udon Thani Secondary Educational Service Area Office, including protection and assistance for students Prevention and correction of accidents Accident prevention and remedy social problems, Buildings, premises and facilities in the school in creating a safe environment within the school in the provision of safety services in schools welfare education. 3) Appraisal of approaches in terms of suitability possibility and usefulness overall, was found at the highest level in all aspects.

Keywords: safety, quality school, current condition, desirable condition, need, Guidelines for safety management, Evaluation of guidelines

บทนำ

สภาพปัญหาความไม่ปลอดภัยสำหรับเด็กในปัจจุบัน มีปรากฏให้เห็นอยู่ทุกวันจากการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ซึ่งปัญหาหลักของการที่เด็กต้องเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย จิตใจ ส่วนใหญ่มาจากการจมน้ำ อุบัติเหตุ หรือจากบุคคลเป็นผู้กระทำ ปรากฏการณ์ความไม่ปลอดภัยเหล่านี้ ไม่ใช่เป็นปรากฏการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น แต่ได้มีมานานแล้วในหลายทศวรรษที่ผ่านมาทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท เพียงแต่สมัยก่อนสังคมไทยเรามีวิถีชีวิตความเป็นอยู่กันแบบเครือญาติที่สามารถให้ความช่วยเหลือดูแลทดแทนได้ในกรณีที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถดูแลเด็กด้วยตนเอง ทำให้เด็กมีความปลอดภัยพอสมควรตามระดับความรู้ความเข้าใจและสภาพแวดล้อมของสังคมยุคสมัยนั้น ภัยอันตรายที่เกิดขึ้นต่อเด็กมักจะมีสาเหตุมาจากบุคคลหรือผู้ใหญ่ที่อยู่รอบข้างเด็ก ขาดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัย หรือขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของเด็กการไม่เข้าใจในพัฒนาการเด็ก หรือไม่ตระหนักถึงความอ่อนแอหรือศักยภาพของเด็ก ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองหรือปกป้องตัวเองให้ปลอดภัยได้จะเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมากและเป็นปัญหาพื้นฐานที่ก่อให้เกิดอันตรายต่าง ๆ ที่ตามมามากมายต่อเด็ก (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2560: 8-9)

กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายด้านความปลอดภัยของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นนโยบายเร่งด่วนและให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง จากนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มองเห็นภัยที่เกิดแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ และส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC Safety Center) ศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษาขึ้น โดยมุ่งส่งเสริมความปลอดภัย สร้างความมั่นใจให้สังคม ให้ความคุ้มครอง สร้างความปลอดภัย ช่วยเหลือ และเยียวยาให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้จัดทำแผนเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการความปลอดภัยสถานศึกษาโดยใช้มาตรการด้านการป้องกันการปลุกฝังและการปราบปราม ไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำอีก สร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาศักยภาพประชาชนของประเทศอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565: 3-4)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำส่งเสริมความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคม และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน (คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา, 2564 : 4) ด้วยเหตุนี้จึงมีแนวทางการดำเนินงาน “โรงเรียนคุณภาพของชุมชน” ที่มุ่งหวังให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปลอดภัย เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน เกิดการยอมรับในการเปลี่ยนแปลง โดยได้กำหนดทิศทางขับเคลื่อนโครงการ ภายใต้กรอบการดำเนินงานและจุดเน้น 7 ด้าน ได้แก่ ความปลอดภัยของผู้เรียน ระบบประกันคุณภาพ การพัฒนาครู การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศกำกับและติดตาม และ Big Data (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี รับผิดชอบการจัดการศึกษามัธยมศึกษาครอบคลุมทั้ง 20 อำเภอ ในจังหวัดอุดรธานี ดำเนินงานจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น และจากเหตุการณ์ความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนในโรงเรียนในช่วงที่ผ่านมา สะท้อนถึงการจัดการจัดระบบความปลอดภัยภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทางสถานศึกษาควรให้ความสำคัญตระหนักและเข้มงวดจริงจังเพื่อให้ไม่ให้เกิดเหตุการณ์เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยได้นำนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยได้เชื่อมโยงนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ จุดเน้นให้ครอบคลุมงาน/โครงการกิจกรรมต่าง ๆ และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม ตลอดจนพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี, 2565: 19-20)

จากความสำเร็จและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ความสำเร็จของนักเรียนในโรงเรียนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารทางการศึกษาของโรงเรียน เพราะนอกจากจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้มีความสุขและปลอดภัยแล้ว ยังมีผลทางตรงต่อการพัฒนาคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดถึงการสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556: 17) นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่าโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด รองลงมาจากสถาบันครอบครัว เด็กบางคนใช้ช่วงเวลากการอยู่โรงเรียนมากกว่าอยู่ที่บ้าน จนบางครั้งอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนเป็นเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็กและคุณครูเปรียบเหมือนพ่อแม่คนที่สองของเด็กเช่นเดียวกัน บทบาทของโรงเรียนจึงไม่เพียงแต่เป็นสถานที่ที่ส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กได้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็กรวมทั้งปกป้องคุ้มครองเด็กนักเรียนจากภัยอันตรายต่าง ๆ ด้วย (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2557: 2) และเฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์ (2533: 17) ได้พูดถึงความปลอดภัยว่าเป็นสภาวะการปราศจากภัยหรือการพ้นภัยรวมถึงการปราศจากอันตรายการบาดเจ็บการเสี่ยงภัยหรือการสูญเสีย เช่นเดียวกับ Deroche & Kaiser (1980: 226) ที่ได้กล่าวถึงความปลอดภัยในโรงเรียนว่าเป็นการดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กได้รับความปลอดภัย ทั้งในโรงเรียนและบริเวณโรงเรียนการเดินทางไป-กลับจากบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัย นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งเป็นวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีการกำหนดวิธีการวิจัยแบ่งได้ 3 ระยะ มีลำดับขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 404 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 212 คน โดยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยมีเนื้อหาเป็นองค์ประกอบทั้งหมด 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน 2) ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 4) ด้านปัญหาทางสังคม 5) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน 6) ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน 7) ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และ 8) ด้านสวัสดิศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับความคิดเห็น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Sciences: SPSS) ในการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index: PNI_modified) โดยใช้สูตรคำนวณของสุวิมล ร่องวานิช(2558)

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารจากสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไปและครูผู้สอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพที่เป็นต้นแบบ (Best Practice) ซึ่งมีขอบข่ายการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนเพื่อสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน 8 ด้าน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) แล้วนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

1. ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการประเมินแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) กำหนดคุณสมบัติ คือ 1) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินเป็นแบบประเมินและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ใน 3 ประเด็น ได้แก่ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยแบบประเมินมี มาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 82)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ที่ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอตารางเรียงความต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในภาพรวม

ระดับการปฏิบัติ/พฤติกรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	3.67	0.525	มาก	4.47	0.423	มาก	0.217	6
2. ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ	3.70	0.438	มาก	4.44	0.587	มาก	0.200	8
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย	3.74	1.043	มาก	4.56	0.233	มากที่สุด	0.219	5
4. ด้านปัญหาทางสังคม	3.62	0.751	มาก	4.62	0.205	มากที่สุด	0.276	3
5. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน	3.56	0.598	มาก	4.38	0.347	มาก	0.230	4
6. ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน	3.31	0.594	ปานกลาง	4.41	0.509	มาก	0.332	2
7. ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	3.78	0.561	มาก	4.58	0.403	มากที่สุด	0.211	7
8. ด้านสวัสดิศึกษา	3.15	0.797	ปานกลาง	4.59	0.212	มากที่สุด	0.457	1
รวม	3.56	0.222	มาก	4.51	0.091	มากที่สุด	0.266	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ความต้องการจำเป็น โดยรวมอยู่ระหว่าง 0.200 – 0.457 ความต้องการจำเป็นมีค่า $PNI_{modified}$ มาก 3 ลำดับแรก มีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านสวัสดิศึกษา ($PNI_{modified} = 0.457$) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน ($PNI_{modified} = 0.332$) และลำดับที่ 3 คือ ด้านปัญหาทางสังคม ($PNI_{modified} = 0.276$)

2. การหาแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ดังนี้

2.1 ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี คือ ปฏิบัติงานตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ให้เกิดความชัดเจนเป็นรูปธรรม

2.2 ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย จัดครูคอยควบคุม ดูแลให้อยู่ในระเบียบวินัย และให้ความรู้แก่นักเรียนในการร่วมกิจกรรมอย่างปลอดภัยทุกครั้ง จัดระบบดูแลความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด โดยครูในสถานศึกษาต้องคอยสอดส่องดูแลในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาหากเกิดเหตุใดๆ ขึ้น จะได้แก้ไขสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่ตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ก่อนใช้ทุกครั้ง

2.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ สถานศึกษากำหนดมาตรการความปลอดภัยในเรื่องของการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมจัดทำแผนเผชิญเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ มีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุให้กับนักเรียน บุคลากรภายในโรงเรียน ประสานงานสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุได้ทันทั่วทั้งที่ มีการเฝ้าระวัง ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ การเปลี่ยนแปลงของโลก สถานการณ์ และการประกาศเตือนภัยต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันและเตรียมตัววางแผนรับภัยธรรมชาติพร้อมหาแนวทางแก้ไข จัดทำคู่มือเพื่อให้นักเรียน ครูบุคลากรเตรียมพร้อมเผชิญภัยพิบัติที่มีหลากหลายรูปแบบที่อาจเกิดขึ้น

2.4 ด้านปัญหาทางสังคม การสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียน ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจในปัญหาสังคมที่มุ่งจะทำการป้องกัน และจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา การสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ

2.5 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน จัดทำและส่งเสริมกระบวนการตรวจสอบในการตรวจสอบการก่อสร้างโรงเรียน อาคารสถานที่ภายในโรงเรียน เพื่อให้มั่นใจว่าโรงเรียนที่สร้างทุกแห่งเป็นโรงเรียนปลอดภัย ทำการตรวจสอบการก่อสร้างโรงเรียนตามมาตรฐานระดับประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาเพื่อทุกคน (universal education) จัดทำและส่งเสริมแนวทางที่ใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดลำดับความสำคัญของอาคารและสิ่งก่อสร้างในโรงเรียน สำหรับการประเมินความเสี่ยง และจัดทำตารางเวลาสำหรับซ่อมแซมและสร้างทดแทน มีการบำรุงรักษาดูแลอาคารอย่างสม่ำเสมอ มีการสอบตรวจสอบโครงสร้างและส่วนประกอบอาคารให้อยู่สภาพที่ใช้การได้ดี จัดทำป้ายข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตราย

2.6 ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกอาคาร จัดทำคู่มือสิ่งแวดล้อมปลอดภัยในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย จัดบรรยากาศของโรงเรียนเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดี จะทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึกพอใจภูมิใจ อบอุ่นใจ สบายใจ

2.7 ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย จัดระบบดูแลความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด ให้ความรู้นักเรียนในการร่วมกิจกรรมอย่างปลอดภัยทุกครั้ง จัดครูคอยควบคุม ดูแลให้อยู่ในระเบียบวินัย ตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่ที่ปลอดภัย ประสานงานเจ้าหน้าที่ด้านการรักษาความปลอดภัยท้องถิ่น จัดเตรียมหน่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้น จัดบริการในด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียนตามบริบทของโรงเรียนนั้นๆ ให้เกิดความปลอดภัยกับนักเรียน

2.8 ด้านสวัสดิศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในด้านสวัสดิศึกษาหรือความปลอดภัยในโรงเรียน จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านความปลอดภัยให้กับนักเรียน สอดแทรกองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยในแต่ละรายวิชา จัดอบรม ให้ความรู้นักเรียนในด้านความปลอดภัย จัดนิทรรศการ กิจกรรม ผลงาน การแสดง บอร์ด และป้ายนิเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

3. การประเมินแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

รายการ	มาตรฐาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความเหมาะสม	4.99	0.01	มากที่สุด
2. ด้านความเป็นไปได้	5.00	0	มากที่สุด
3. ด้านความเป็นประโยชน์	5.00	0	มากที่สุด
โดยรวม	4.99	0	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.99$, S.D. = 0) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ภาพรวมมีความต้องการจำเป็นทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อติสร ดีปานธรรม (2561: 65-77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการช่วยเหลือเด็กนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการได้มีการดำเนินงานในเรื่องของ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาโดยตลอด โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการให้ความรู้และประสบการณ์ในการสร้างความปลอดภัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเด็นนี้ยังไม่เป็นที่น่าสนใจ และไม่ใช่ว่าเป้าหมายโดยตรงของการจัดการศึกษา และโรงเรียนขาดการวิเคราะห์ หรือ (SWOT Analysis) จึงค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคได้ไม่ชัดเจน เมื่อขาดการวิเคราะห์ข้อมูล ส่งผลให้การจัดทำแผนเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนในปัจจุบัน

2. ผลของการศึกษาแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางพัฒนาไว้ว่า การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน และสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษาให้บรรลุผลหรือประสบผลได้อย่างยั่งยืนนั้นต้องคำนึงถึงหลักความปลอดภัย ซึ่งต้องเกิดมาจากองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับบุคคล (ผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาทั้งหมด) องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบริหารงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า การป้องกันและบรรเทาอุบัติเหตุภัย มีการจัดทำคู่มือเพื่อให้นักเรียน ครูบุคลากรเตรียมพร้อมเผชิญภัยพิบัติที่มีหลากหลายรูปแบบที่อาจเกิดขึ้น เพื่อลดความสูญเสียให้น้อยลง โดยเป็นแนวทางการปฏิบัติตัวของนักเรียน ครูบุคลากร ตลอดจนสังคมส่วนรวมอย่างเป็นระบบ ทุกขั้นตอนครอบคลุมภัยพิบัติ

หลากหลายรูปแบบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งภัยพิบัติตามธรรมชาติ ภัยพิบัติเทคโนโลยี และภัยพิบัติซับซ้อน เพื่อให้นักเรียน ครูบุคลากร หรือสังคมมีความปลอดภัย

ด้านปัญหาทางสังคม แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านปัญหาทางสังคม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือ ป้องกัน และเฝ้าระวังพฤติกรรมของบุตรหลานโดยใช้กิจกรรมที่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งจะต้องมีการดูแลติดตามอย่างใกล้ชิดและประเมินผลในเชิงประจักษ์ เช่น ผลงานที่สามารถจับต้องได้และควรจัดทำข้อมูลในเชิงสถิติ เชิงแผนภูมิ หรือ เนื้อหาสรุป พร้อมกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า อาคารสถานที่ มีความสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันมักพบปัญหาในการบริหารอาคารสถานที่ ควรมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้และสถานที่ให้เพียงพอ ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดพื้นที่ในห้องเรียนสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนอย่างยั่งยืน สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ตลอดเวลา ทั้งครู ผู้ปกครองนักเรียน และรวมไปถึงหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง

ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า สิ่งแวดล้อมปลอดภัย เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กๆ นักเรียน ยิ่งเด็กเล็กมากย่อมต้องได้รับการดูแลใกล้ชิดเป็นพิเศษ ส่วนเด็กในวัยเรียน ซึ่งเป็นวัยที่มีกิจกรรมต่างๆ มากมาย ทั้งการศึกษาหาความรู้ความชำนาญ ฝึกทักษะ หาประสบการณ์ชีวิต ชอบการออกกำลังกาย การเล่นอย่างใช้พลังกำลัง หรือชอบเล่นโลดโผน เหล่านี้ย่อมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ หรือได้รับอันตรายจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และด้วยความประมาท ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย ทั้งภายในและภายนอกอาคาร รวมถึงสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย นำมาซึ่งความปลอดภัยในชีวิตและสามารถป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ เต็มกำลังความสามารถ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเติบโต เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า การดำเนินการเพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยง อันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนขณะมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและกลับจากโรงเรียนไปสู่อบ้าน ซึ่งเป็นการดูแลเกี่ยวกับบริการรถโรงเรียน โดยรถโรงเรียนมีสภาพที่ปลอดภัย สะอาด มีอุปกรณ์ประจำรถครบครัน มีครูหรือพี่เลี้ยงประจำรถ เป็นต้น ส่งเสริมความปลอดภัยภายในโรงเรียน โดยจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับความปลอดภัย มีการตรวจและสอดส่อง ไม่ให้เด็กนำวัตถุที่เป็นอันตรายมาโรงเรียน มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ครูดูแลนักเรียนขณะเล่นทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการตรวจสอบความปลอดภัยของพื้นสนามและเครื่องเล่นสนาม สำหรับการป้องกันอัคคีภัยและฝึกหนีไฟนั้น มีการฝึกหนีไฟอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความเคยชินและไม่ตื่นตกใจ และการบริการเครื่องอำนวยความสะดวก ได้แก่ บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ เป็นน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อนักเรียน

ด้านสวัสดิศึกษา แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในด้านสวัสดิศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้เสนอแนวทางไว้ว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่าง ๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นการป้องกันและช่วยเหลือตนเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน และจัดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุและการสร้างความปลอดภัยทั้งในบ้าน โรงเรียน การจราจร การระกอยอาชีพ รวมทั้งข้อปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัย ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ในมุมมองผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลการประเมินแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ กนกลักษณ์ อรรคมุต (2564: 150 -154) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน

ได้แก่ ด้านการบริหารอาคารสถานที่ในสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา ด้านการบริหารการศึกษาด้านการลดความเสี่ยงในสถานศึกษา ด้านการบริหารระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โรคระบาด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *แนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แนวทางพัฒนา “โรงเรียนคุณภาพ” ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ*. สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม 2566, จาก <https://moe360.blog/2022/08/26/guidelines-developing-quality-schools/>.
- กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). *การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชฎาพรสุข สิริวรรณ. (2551). *คู่มือโรงเรียนปลอดภัย*. กรุงเทพฯ: โครงการเด็กไทยปลอดภัย ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก.
- ทิวดี ศรีดำรง. (2556). *การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ : การศึกษาทฤษฎีฐานราก*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นาวัน แกละสมุทร. (2562). *การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัญญา สมันจิตร. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานในมหาวิทยาลัยรัฐ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรี อินตา. (2562). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์เด็ก. (2557). *โรงเรียนคุ้มครองเด็ก ตอน ความปลอดภัยในโรงเรียนเรื่องใหญ่ที่ต้องให้ความสนใจ*. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2565, จาก <http://www.ffc.or.th/home/>.
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม. (2552). *สิ่งแวดล้อมปลอดภัยในโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2565, จาก http://www.anamai.moph.go.th/ewt_news.php?nid=1930.

- สุวณีย์ ศรีธรรมย์. (2555). *สภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม*.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิษฎา สังกะคำ. (2564). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Aroian & Norris. (2001). *Confirmatory factor analysis. In B.H. Munro. Statistical methods for healthcare research*. 4th ed. Philadelphia: Lippincott William & Wilkins.
- Anna, D. V. (2012). *Safety management in Catalonia's schools. Spain: Department of Applied Education, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)*.
- Barhan, A. (2002). *Okullarında Orenci Güvenliğinin Salanması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara universitesi Sosyal Bilimler.
- Center for the study and prevention of violence. (2000). *What is a safe school?*. Colorado: Institute of Behavioral Science, University of Colorado at Boulder.
- Daisuka, F. (2011). The challenges of building a safe school environment. *JMAJ*, 54(3), 172-174.
- Erkan, T. & Talha, B. (2009). *Student safety in primary schools: A sample of Büyükçekmece county*. Paris: International Institute for Educational Planning's Print shop.
- Fayol, H. (1916). *General and Industrial Management*. Washington, DC: Robert Brookings Charles Scripner's Sons.
- Grisay, A. & Mahlek, L. (1991). *The quality of education in developing countries: A review of some research studies and policy documents*. Paris: International Institute for Educational Planning's Print shop.
- Gulick, Luther. (1937). *Paper on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration.